

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 377/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen hyönteismyrkkujen käyttämisestä ja pölyttäjien suojelusta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Terhi Koulumiehen /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 377/2021 vp:

Miten hallitus aikoo suojella ekosysteemien kannalta välttämättömien pölyttäjien elinolosuhteita ja

tulisiko Suomen seurata paremmin EU-tason sääntelyä erilaisten hyönteiskarkotteiden vaikuttavien aineiden myynnistä ja markkinoinnista?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pölyttäjäkato on vakava ongelma niin luonnon monimuotoisuuden kuin ruokaturvankin kannalta. Suomessa on valmistumassa ympäristöministeriön johdolla kansallinen pölyttäjästrategia, jossa tavoitteena on ehkäistä ja pysäyttää pölyttäjähönteisten monimuotoisuuden ja määrän vähentyminen sekä turvata luonnon- ja viljelykasvien pölytys. Strategiassa esitetyillä toimilla parannetaan pölyttäjien elinympäristöjä ja lisätään pölyttäjiä tukevaa tietoa sekä toimintaa. Toimissa huomioidaan hyönteismyrkkujen kasvinsuojelu- ja biosidikäyttö ja tuodaan esille näiden aineiden vaikutuksia pölyttäjien elinolosuhteisiin.

Hyönteismyrkyt ja –karkotteet, joita käytetään ihmisten ja eläinten suojaamiseen haitallisilta organismeilta ovat biosideja. Kasvisuojelussa käytettävät hyönteismyrkyt ovat kasvinsuojeluaineita. Hyönteismyrkkyjä käytetään merkittävästi enemmän kasvinsuojeluaineina kuin biosideina.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) vastaa kemikaalilain 599/2013 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 528/2012 (biosidiasetus) mukaisesti biosidivalmisteiden markkinoille saattamiseen liittyvistä lupamenettelyistä sekä näiden valmisteiden valvonnasta.

Biosidiasetuksen mukaisesti biosidiset tehoaineet hyväksytään yhteisötasolla nimettyjen jäsenmaiden valmisteleminen riskinarvioiden perusteella. Tehoainetta sisältävät valmisteet hyväksytään joko kansallisesti tai unionin luvalla. Päätökset biosidivalmisteista pyritään harmonisoimaan yhteisön alueella, huomioiden kuitenkin paikalliset olosuhteet esimerkiksi torjuttavien lajien suhteen.

Markkinoilla olevien tehoaineiden riskinarvioinneista on valmistunut vasta runsaat 30%. Arviointityö on viivästynyt useissa jäsenmaissa johtuen tehtävään kohdennettujen resurssien niukkuudesta tai tietoaaineistoissa ilmenneistä puutteista. Suomen vastuulle ei ole osoitettu hyönteismyrkyjen ja karkotteiden tehoaineiden riskinarviointeja, mutta Tukesin asiantuntijat osallistuvat käytävissä olevien resurssien puitteissa Euroopan kemikaaliviraston biosidivalmistekomitean työhön, joissa käsitellään jäsenmaiden valmistelemia riskinarvioita ja linjataan niiden hyväksyttävyyttä. Suomi äänestää muiden jäsenmaiden tavoin tehoaineiden hyväksymis-/kieltosäädöksistä.

Biosidiasetuksen siirtymäaika säännösten mukaisesti tehoaineita, joiden riskinarviointi on kesken, sisältävien valmisteiden markkinoille saattaminen on mahdollista osassa jäsenmaita ilman lupamenettelyä, osassa jäsenmaissa niitä koskee kansalliset lupamenettelyt. Suomessa hyönteismyrkyt ja -karkotteet tulee olla Tukesin hyväksymiä ennen niiden markkinoille saattamista kemikaalilain mukaisesti. Tämä kansallinen lupamenettely on suppeampi kuin biosidiasetuksen mukaiset, laajan riskinarvioinnin edellyttävät menettelyt. Päätöksenteko perustuu ensisijaisesti tehoaineiden ja valmisteiden vaaraominaisuuksien arviointiin ja CLP-asetuksen (EU N:o 1272/2008) mukaisiin vaaraluokituksiin. Lupapäätöksiin sisällytetään turvallisen käytön edellyttämiä käytönrajoituksia liittyen esimerkiksi valmisteiden annosteluun ja käyttöympäristöön.

Tukes kohdentaa kestäväen käytön toimia riskiperusteisesti biosidivalmisteisiin. Vuonna 2020 linjattiin kansalliset vaatimukset ja rajoitukset hyönteismyrkyille ja niiden käytölle. Tavoitteena on vähentää hyödyllisten hyönteisten, kuten pölyttäjien altistumista hyönteismyrkyille ja edistää hyönteismyrkkien tarkoituksenmukaista käyttöä ympäristö- ja terveysriskien vähentämiseksi. Vaatimukset sisällytetään hyönteismyrkkien lupapäätöksiin. Poiketen EU-säädöksistä, tieto valmisteiden vaarallisuudesta mehiläisille ja muille pölyttäjille tulee merkitä myyntipäällykseen. Myös hyönteismyrkkien ulkokäyttöä rajoitetaan.

Tukes kohdistaa markkinavalvontaa biosidivalmisteisiin riskiperusteisesti. Näin valvonnan voimavaroja suunnataan sinne missä lainsäädännön vastaisuus aiheuttaa suurimmat riskit terveydelle tai ympäristölle. Säästösten vastaisiin karkotevalmisteisiin tai säästösten ja lupapäätösten vastaiseen karkotevalmisteiden markkinointiin puututaan kemikaalilaissa määritellyin keinoin.

Helsingissä 9.7.2021

Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen